

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE

Postboks 6315 Torgarden

7491 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marius Saunders, 75 53 15 62

Dispensasjon for lavtflyging i Steinslandsosen, Steinslandsvatnet, Lilandsvatnet, og Steinosen/Sjømyrpollen naturreservater i Hamarøy kommune

Vi viser til e-post med søknad fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) datert 10.06.2021.

Vedtak

Statsforvalteren i Nordland gir NGU med Pegasus Helicopter AS dispensasjon til lavtflyging i Steinslandsosen, Steinslandsvatnet, Lilandsvatnet, og Steinosen/Sjømyrpollen naturreservater. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder fra 1.august til 31. august 2021.
- Dispensasjonen gjelder lavtflyging i 60 meters høyde

Dispensasjonen gjelder kun fra verneforskriften. Andre relevante tillatelser må hentes inn fra rett forvaltningsmyndighet.

Informasjon om klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Søknaden

Norges geologiske undersøkelse (NGU) foretar en systematisk helikoptergeofysisk kartlegging av Norge. De planlagte målingene i 2021 på Hamarøya inngår i dette nasjonale arbeidet. Kvaliteten på de geofysiske målingene er avhengig av flyhøyde. Gunstigste flyhøyde er 50 – 60 meter. De søker derfor om å fly med 60 meters høyde i ubebygde og grisgrendte strøk. De skriver i søknaden at de planlegger å gjøre arbeidet i midten av juli til midten av august.

Lovgrunnlaget

Søknaden må avklares i henhold til verneforskriften for Steinslandsosen, Steinslandsvatnet, Lilandsvatnet, og Steinosen/Sjømyrpollen naturreservater. I naturreservatene er lavtflyging under 300 meter. forbudt, jf:

- Forskrift om Lilandsvatnet naturreservat kap. IV punkt 4.
- Forskrift om Steinosen/Sjømyrpollen naturreservat § 3 punkt 5.
- Forskrift om Steinslandsvatnet naturreservat kap. IV punkt 4.
- Forskrift om Steinslandsosen naturreservat § 3 punkt 5.

Lavtflygning til slik kartlegging omfattes ikke av unntaksbestemmelsene som er listet opp i de aktuelle verneforskriftene. Tiltaket må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Naturmangfoldloven § 48 åpner for dispensasjon fra verneforskrifter dersom tiltaket ikke strider mot vernets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Formålet med Lilandsvatnet naturreservat er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig av hensyn til det rike fuglelivet, jf. verneforskriftens kap. III.

Formålet med Steinosen/Sjømyrpollen naturreservat er å ivareta et verdifullt kystområde, strandengområde, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området har først og fremst verdi i havstrandbotanisk sammenheng, jf. verneforskriftens § 2.

Formålet med Steinslandsosen naturreservat er å ivareta et verdifullt kystområde, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Spesiell verdi knytter seg til strand- og vannvegetasjonen, verneforskriftens § 2.

Formålet med Steinslandsvatnet naturreservat er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig av hensyn til det rike fuglelivet, jf. verneforskriftens kap. III.'

Klima- og Miljødepartementet (KLD) har i 2014 sendt ut *Retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyging i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse*. Disse retningslinjene er lagt til grunn for saksbehandlingen. Ved sidene av dette skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet jf. naturmangfoldloven § 7. Vurderingen skal vise hvordan disse er vektlagt.

Statsforvalterens vurdering

Naturmangfoldloven § 48 åpner for å gi dispensasjon til et tiltak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I to av naturreservatene er det rike fuglelivet en del av formålet, tiltaket vil derfor stride imot formålet med vernet og det kan derfor ikke gis dispensasjon etter første alternativ.

I brev fra KLD står det at gjennomføring av geofysisk kartlegging av landarealet, der også verneområdene inngår, er å anse som en vesentlig samfunnsinteresse, det kan derfor gis dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 tredje alternativ.

Lavtflygning vil ikke påvirke vegetasjonen eller naturtyper og vil videre utelukkes fra vurderingen. Ingen av disse naturreservatene har uforstyrret friluftsliv som formål, forstyrrelse av mennesker er derfor irrelevant i saksbehandlingen.

Naturreservatene er viktige hekkeplasser for en rekke fugler. Innenfor naturreservatene er det registrert følgende fuglearter (23 arter) på rødlista.

KLD skriver når det gjelder lavtflygingsproblematikk og forhold til sårbart dyreliv er kunnskapsgrunnlaget begrenset. NGUs lavtflyging medfører kun kortvarige forstyrrelser. Samlet støypåvirkning for mennesker eller dyr som oppholder seg i kartleggingsområdet vil være ca. 10-15 minutter ved kartlegging med helikopter. Dersom tidspunkt for flyving tilpasses, slik at hekke- og yngletiden unngås, vil muligheten for skadevirkninger for dyre- og fugleliv begrenses vesentlig. Lavtflyging vil imidlertid uansett kunne gi påvirkning i form av kortvarig stressrespons, som medfører mindre tid til beite, hvile og økt energibehov som følge av flukt. Slike ulemper vil variere fra art til art. Ettersom forstyrrelsen er kortvarig, vil kronisk stress for sårbare arter ikke være en veldig aktuell problemstilling.

Siden kunnskapsgrunnlaget er begrenset, og vi ikke er helt sikre på hvordan tiltaket vil påvirke fuglelivet i en sårbar periode, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9. Det settes derfor et vilkår om at lavtflygingen skal skje etter 1. august, for å verne om dyrelivet i en sårbar periode.

Samlet belastning vurderes ut fra dette tiltaket, sammen med lignende tiltak i verneområdene og andre påvirkningsfaktorer. Lavtflyging i området er et kortvarig tiltak, og det er ingen lignende tiltak i verneområdene. Videre er det få andre tiltak i verneområdene som påvirker verneverdiene. Den samlede belastningen av verneområdene vurderes som lav, det kan derfor gis dispensasjon uten at det fører til at samlet belastning blir for høy.

Valg av driftsmetoder, teknikk og lokalisering skal skje etter en samlet vurdering av naturmangfold og økonomiske forhold og gi de beste samfunnsmessige resultater. I dette tilfellet er NGU nødt til å fly såpass lavt for å få gode data, de er også nødt til å fly i barmarkssesongen og de kan ikke begrenses i lokalisering. Det er derfor ikke aktuelt å pålegge høyere flyhøyde eller sette flygningen på høsten/forvinteren som et avbøtende tiltak for naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven § 11 er ikke aktuell i denne saken.

Når det gjelder vurdering av presedensvirkning for vedtak om dispensasjon legger retningslinjene fra KLD til grunn at NGUs geofysiske kartlegging fra fly eller helikopter er å anse som en engangshendelse, der de innsamlede data gjøres offentlig tilgjengelig. KLD viser videre til at NGU er et statlig organ, og at lavtflygingen har et samfunnsnyttig formål. Vedtak om dispensasjon for NGUs lavtflyging vil derfor ha begrenset presedensvirkning.

Med de vilkår som er satt i dispensasjonen vil mulig skade på naturmangfoldet være lavt og av forbigående karakter, samtidig som NGU får gjennomført et tiltak av samfunnsmessig interesse. Statsforvalteren gir dermed dispensasjon.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Marius Saunders
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Hamarøy kommune
Miljødirektoratet

Marie Hamsuns vei 3
Postboks 5672 Torgarden

8294 Hamarøy
7485 Trondheim